

Augustus 2021

Adres aan de politiek in het Gooi en de Vechtstreek

Wij, particuliere organisaties die opkomen voor het unieke cultuur-historisch landschap en het gebouwde erfgoed in het Gooi en de Vechtstreek, richten ons met dit Adres tot alle plaatselijke politieke partijen ter voorbereiding van hun programma's voor de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022.

Druk jaar voor gemeenten met de Omgevingswet

Aanleiding voor dit Adres zijn de zorgen die wij ons maken over de inrichting van het Gooi en de Vechtstreek in de toekomst. Naar nu voorzien is, wordt de Omgevingswet per 1 juli 2022 van kracht. Van gemeenten wordt verwacht dat zij zich voorbereiden op de invoering daarvan.

Met behulp van onder andere gebiedsbiografieën zijn sommige gemeenten al begonnen aan te geven wat hun bestaande kwaliteiten zijn. Deze kwaliteitsanalyses moeten worden meegewogen bij nieuwe plannen die ingrijpen in de ruimtelijke omgeving: nieuwbouwlocaties, kantoorvestigingen, bedrijfsterreinen, verkeersplannen en milieu-ingrepen om via omgevingsvisies te komen tot één gemeentelijk Omgevingsplan.

Wij willen voorkomen dat daardoor de bestaande stads- en dorpsgezichten, de Hollandse Waterlinies (Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie) als werelderfgoed en andere cultuurmonumenten, boven- en ondergronds, alsmede hoogstaande en bijzondere natuurgebieden worden aangetast.

Behulpzaam is het document dat gemeenten al in maart jl. in regioverband vaststelden wat er allemaal speelt aan gemeenschappelijke opgaven: (www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2021/03/Koersdocument-Gooi-en-Vechtstreek_def.pdf).

Wat zeggen straks de programma's van lokale politieke partijen hoe Gooi en Vecht eruit zal zien ?

Als gemeenten hun Omgevingsvisies klaar hebben bij het van kracht worden van de Omgevingswet valt dit precies in de nieuwe termijn van de gemeenteraden. Voor de komende gemeenteraadsverkiezingen in maart volgend jaar worden nu de eerste schetsen gemaakt voor de partijprogramma's van straks.

Vandaar dat wij de plaatselijke politiek willen wijzen op nieuwe kansen, maar ook op een aantal bedreigingen en valkuilen. Voor de korte en middellange termijn. Wat willen de lokale politieke partijen nu en wat is hun inzet voor de gemeenschap op de langere termijn?

Wij spreken u aan als hoeders van wat de erfgooiers als prachtig Goois landschap achterlieten; vandaag de dag valt dit voor een groot deel onder het Goois Natuurreservaat waarvan gemeenten medebestuurders zijn en de inwoners allemaal indirect financieel aan bijdragen.

Kan alles wel wat iedereen wil ?

Al lange tijd, sinds midden 19^e eeuw, is het in trek bij forensen. Als tuin van de Amsterdamse regio is het Gooi geliefd bij dagjesmensen, wandelaars, fietsers en watersporters. Dankzij de fraaie terreinen van het Goois Natuurreservaat en van Natuurmonumenten in het plassengebied, alsook dankzij de unieke fortificaties en vestingwerken in Muiden, Naarden en Bussum (de gemeente Gooise Meren) geniet het ook internationale erkenning. Bovendien trekt het cultuurtourisme.

Het is daarom duidelijk waarom het voor de hand ligt dat mensen van buiten ons gebied hier graag willen wonen (ook al werken velen vaak elders).

Wij willen geen enclave zijn die de ogen sluit voor landelijke ontwikkelingen. Maar onze uitgangspositie verschilt wel degelijk van die in andere regio's met een ongeveer gelijke inwonerdichtheid.

We zijn hier zeker bevoorrecht. Dat schept verplichtingen. Ons gebied is sterk door zijn natuur- en cultuurhistorische hoogtepunten en put energie en innovatie uit de creatieve media-industrie. Het is van belang dat politieke partijen zich hier terdege van bewust blijven.

En de prijs hiervan is dat niet alles kan. En dat je weet welk Gooi en Vecht je op lange termijn wil. Alleen zo kan je de kwaliteiten van deze regio borgen en benutten voor de lange termijn.

Wat willen inwoners hoe Gooi en Vecht er in 2040 uitzien?

Als opmaat tot dit Adres diende op 21 februari 2020 Het Groot Goois Toekomstdebat ***Op naar 2040*** dat *Tussen Vecht en Eem* organiseerde in Singer Theater Laren. Hieraan namen ook lokale politici aan deel.

Het belangrijkste thema blijkt welk draagvlak er is voor mee-veranderen wanneer de behoefte aan ruimte voor woningen en bedrijven ongelimiteerd toeneemt maar we tegelijk landschap en erfgoed niet verder onder druk willen zetten.

Van belang is de hoofdpunten samen te vatten uit **onze bijdrage aan het eerder genoemde Koersdocument dat richtinggevend is voor welke opgaven alle gemeenten samen hebben:**

- 1) We behouden en versterken de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten uniek in de randstad. De regio heeft een sterke traditie als bakermat van de Nederlandse natuurbeweging. Die houden we in ere. ***Bij het Naardermeer zet je dus geen windturbines. Kies voor aardwarmte en benutting van alle platte daken.***
- 2) We doen daarmee recht aan het belang van die kwaliteit dat zoveel meer is dan utilitair agrarisch groen of uitwaai gebied voor recreanten. Zoals in open gebied rond de vestingen Muiden en Naarden (het stadsgezicht is in meer dan een opzicht bijzonder voor Nederland omdat aan beide zijden begrensd wordt door Rijksnatuurgebieden: Naardermeer en Gooimeer) of rond de forten van het werelderfgoed van de Hollandse Waterlinies, is ***monumentaal erfgoed en landschappelijk erfgoed in Gooi en Vecht vaak verweven.*** De landelijke corridor die vanaf Weesp en Wijdemeren zuidwaarts naadloos zich voortzet in het

Utrechtse deel van de Vecht, vraagt erom oog te hebben voor verschillende snelheden hoeveel en welke nieuwe ontwikkelingen een landschap aankan.

Wij stellen de gemeente Stichtse Vecht ten voorbeeld die het in 2019 uitgebrachte rapport *Cultuurhistorische en Landschappelijke Trendlijnen* <https://vechtplassencommissie.nl/wp-content/uploads/2019/05/Rapport-Trendlijnen-Stichtse-Vecht.pdf> overnam.

- 3) ***We vergroten de herkenbaarheid van die ontstaansgeschiedenis.*** Met de opgaven voor klimaat, water, biodiversiteit en bodemdaling in veengebied zal het open landschap veranderen. Biodiversiteit, stilte, erfgoed, recreatie, voedselvoorziening of CO2 opslag strijden om voorrang. ***Waar wonen en (agrarische) bedrijven beperkt worden, dient ook overloop buiten de regio Gooi en Vecht in stelling worden gebracht, zoals in Flevoland.***
- 4) ***We kiezen voor binnenstedelijk invullen van de woningbehoefte en voor hergebruik van bedrijventerreinen*** om waardevol landschap of natuur te sparen.
- 5) ***We houden het typisch Gooise “illusielandschap” met groene zones rond de bebouwing in stand.*** Dus vermijd bebouwing boven de boomgrens, die zichtbaar is in het open landschap. Er zijn nog weinig opties om wegen te verbreden of aan te leggen zonder grote impact op het landschap. We voorkomen nieuwe doorsnijdingen.

Gevaar dreigt van ieder voor zich

Tegelijk is er grote druk op de politiek om werk te maken van de vraag naar meer woningen, vooral voor starters. Zeker na de achteroplopende bouw. En is er een aanhoudende vraag naar uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen. Wat kan wel en wat moet niet? Eén ding staat vast dat voor de hele regio afstemming daarvoor nodig is en dat wij de wens onderschrijven dat alle gemeenten in het Gooi en de Vechtstreek samen één uitvoeringsplan maken.

Alert zijn op mogelijkheid voor gemeenten om beschermwaardig gebied aan te kopen

Onze gemeenten zijn bevoorrecht dat grote gebieden eigendom zijn van het Goois Natuurreservaat en dat zij meebesturen in het beheer en verwerven van aankoopwaardige landschappen voor het GNR. Zij hebben hiermee goud in handen waar gemeenten in andere regio's jaloers op zijn.

Het afdekken en verbinden van zo veel mogelijk aaneengesloten natuurgebied of cultuurhistorisch waardevolle zones als onderdelen van fortificaties, dient het overeind houden van dit erfgoed. Streven dient te zijn dit zo ook door te geven aan toekomstige generaties, in zo robuust en biologisch divers mogelijke staat.

Minder belicht is dat iedere gemeente ook een eigenstandige verantwoordelijkheid heeft om bij vrije verkoop van particulier gebied, zeker met een natuurbestemming, haar voorkeursrecht toe te passen en een geschikte beheerder aan te zoeken. Voor o.a. de Gooise noordflank hebben gemeenten recent een Kustvisie vastgesteld. Neem je die serieus, dan dient naar onze opvatting toepassing van voorkeursrecht logisch uitvloeisel en regel te zijn.

Woonopgaven

Zeker is dat **in de komende zittingsperiode 2022-2026** de woningbouw een opgave voor iedere gemeente wordt met de hoogste prioriteit. Voor Gooi en Vecht tekenden partijen al op 11 mei jl. het Woonakkoord voor 11.000 woningen, daarvan is 1.500 een inhaalvraag (www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2021/04/210429-Woonakkoord-Gooi-en-Vechtstreek.pdf)

Het goede nieuws is dat alle Gooise gemeenten en Wijdemeren samen deze ambitie tot 2040 delen.

Wij pleiten ervoor dat de gemeenten in Gooi en Vecht samen de regie op zich nemen, waarbij ze dit niet overlaten aan de marktpartijen. De kunst wordt om de woonopgaven zo in te vullen dat - met respect voor bebouwd erfgoed en beschermwaardig landschappen - in één operationeel plan voor de komende 10 jaar aan de ernstigste fricties van woningtekorten het hoofd geboden wordt.

Ook woningbouw en bedrijvenlocaties kun je namelijk beter samen regelen.

Afvalverwerking, GGD, ziekenhuiszorg, energietransitie laten we tenslotte ook niet over aan iedere gemeente voor zich.

Overigens: de tot voorkort ook in regioverband Gooi en Vechtstreek opererende zelfstandige gemeente Weesp gaat per maart 2022 formeel op in de gemeente Amsterdam.

Binnen het grondgebied van Weesp ligt de Aetsveldsepolder. Samen met de Vecht kreeg de **Aetsveldsepolder** in juli 2007 de status van **Aardkundig Monument**. Daarmee stelt de provincie Noord-Holland de polder en de Vecht veilig als onderdeel van het Aardkundig Erfgoed van Nederland. Temeer reden om de groene buffer van de Aetsveldschepolder tussen Weesp en Nigtevecht blijvend te koesteren en ervan uit te gaan dat straks de gemeente Amsterdam hier terdege rekening mee houdt bij haar nieuwbouwplannen.

Tot slot

Ons aller streven dient te zijn: een regio met veerkracht en een gezonde leefomgeving voor inwoner en bezoeker, in waardevolle natuurgebieden waarop we zowel zuinig als trots zijn.

Stichting Tussen Vecht en Eem

Stichting Stad en Lande van Gooiland (Erfgooiers)

Vereniging Vrienden van het Gooi

met bijdragen van

Stichting Goois Natuurreservaat

Vereniging Natuurmonumenten

Dit Adres is mede ondersteund door:

Vechtplassencommissie

Bond Heemschut, afdeling Noord-Holland

AWN Nederlandse Archeologievereniging, afdeling 13 - Naerdincklant

Bijlagen:

1. Een overzicht van beschermde cultuurhistorische gebieden in het Gooi en de Vechtstreek
2. Op de kaart van de provincie Noord-Holland met alle gebieden van het Natuur Netwerk Nederland, geeft de rode kleur aan welke natuurgebieden nu in particuliere handen zijn:
<https://geoapps.noord-holland.nl/kaartenportaal/apps/webappviewer/index.html?id=3bf7c24fa65f49bab055654bdd01e130>
3. Informatiekaart landschap en cultuurhistorie, waar aardkundige, archeologische en cultuurhistorische waarden, op adres, te vinden zijn: <https://geoapps.noord-holland.nl/GeoWebP/index.html?viewer=ILC>

Ad Bijlage 1:

Overzicht van beschermde cultuur-historische gebieden in het Gooi en de Vechtstreek

Werelderfgoed

- Hollandse Waterlinies (Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie) waarvan onderdelen zich bevinden in de gemeente Gooise Meren.

Beschermde Stad- en dorpsgezichten

- Blaricum: kern oude dorp
- Gooise Meren
 - Bussum Brediuskwartier
 - Bussum Het Spiegel
 - Naarden Vesting
 - Muiden Vesting
- Hilversum
 - Hilversum-Zuid
 - Noordwestelijk Villagebied
 - Plan Oost
- Laren
 - Brink
- Wijdmeren
 - 's-Gravelandse buitenplaatsen

